

Organum

for seks orgler

2023/24
Magnus Asplund

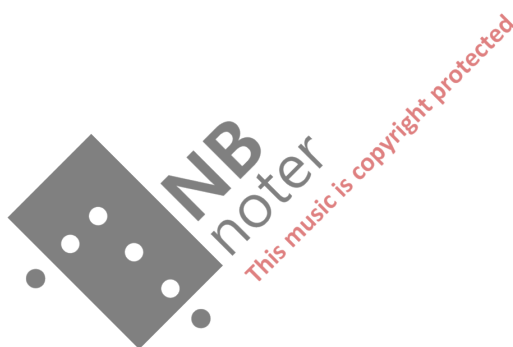
Organum er bestilt av Orgelklubben Ludvig ved David Scott Hamnes, og støttet av Trondheim kirkelige fellesråd og Ung kirkesang.

Organum er skrevet for seks små orgler (orgelpositiv) med tre satser:

I. Duplum
II. Antifonale
III. Copula

Spilletid er ca. 10 minutter

Første fremføring ved Orgelklubben Ludvig, og dirigent Bjørn Andor Drage i Frimurerlogen Trondheim den 29. september 2024.

Organum

«En flerstemmig utsettelse av en liturgisk sang».

Mitt organum er flerstemmig både klanglig og rytmisk,

og det er organisk i sin formtype ved at det samme materialet forandres og varieres gjennom satsene.

I Duplum

Sopranstemmen synger langsomt over en tettere collage av utholdte klanger i mellomstemmene.

I 1300-tallets organumstil var tenorstemmene ofte basert på et lite materiale som ble gjentatt.

Over lå en friere sopranstemme.

II Antifonale

En intensiv vekselsang mellom instrumentene i form av rytmer og klanger som reagerer på hverandre som «uavhengige kor i interaksjon».

III Copula

Forløp hvor det langsomme settes opp mot det hurtige og veves sammen.

Teksturen i copula sammenlignes ofte med polyfonien i et organum.

Det kan også være at copula var en betegnelse på en hurtig kadens-passasje.

Organum er skrevet på bestilling fra orgelklubben Ludvig til Trondheim kammermusikkfestival. Det ble urfremført på festivalfinalen i Frimurerlogen av unge utøvere fra orgelklubben Ludvig søndag den 29. september 2024.

Målet med verket har vært å ta i bruk utvidede spilleteknikker og gjøre dem mulig å tolke for utøvere i startfasen av sin utøverkarriere. Ut fra disse rammene ønsker jeg å utforske hva vi kan få til både rytmisk og klanglig.

Det har krevd at jeg ikke har forsøkt å kopiere en stil eller et liturgisk materiale, men at idéene har vært originale og tilpasset besetningen med tanke på instrumenter og utøvere. Middelalderens satstyper og komposisjonsteknikker ligger dels til grunn for prosessen sammen med andre nyere teknikker

Historien om utviklingen av flerstemmig sang, og bruken av kirkemusikken forøvrig i middelalderen er mangefasettert og i mange tilfeller er begrepsbruken situasjonsbetinget.

Altså endres innholdet i begrepene seg etter innholdet i musikken gjennom de forskjellige periodene i musikkhistorien.

Tekniske anvisninger:

Organum er skrevet for seks utøvere på seks små, fortrinnsvis mekaniske orgler.

Ved ønske kan imidlertid besetningen endres.

Stemmene 1 og 2, 3 og 4, og 5 og 6 kan spilles av én utøver dersom man kan tilpasse registerskifter, enten ved hjelp av et kominasjonssystem i orglet, eller ved hjelp av en eller flere assistenter.

Når seks utøvere spiller på seks orgler er stykket skrevet slik at bruken av registertrekk og på/av-knapp kan gjøres av den enkelte utøver selv.

Tallet 1 i firkanten angir at motoren/viften i orglet slås på.

Tallet 0 angir at motoren/viften i orglet slås av.

(Registertrekkene skal stå i den posisjonen som er vist tidligere).

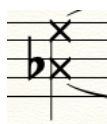

"Hairpin" denne veien i noten angir at registertrekket deaktiveres svært langsomt, og motsatt dersom symbolet står andre vei.

Utforsk mellomrommet fra en full tone, videre til tonen begynner å forsvinne, til lyden av luft, til stillhet. Registeret behøver ikke slås helt av eller på hver gang, så lenge lyden som produseres er interessant og i endring.

Bjelkingen angir at tonene først spilles hurtigere og deretter langsommere. Antallet toner i figuren er omtrentlige.

nothode med kryss: Tonene forberedes/ holdes nede uten at registertrekket er aktivert.

Tekniske instruksjoner for Organum II. Antifonale:

Legg tommelfingeren på begge hender så nært starttonen som mulig, spre deretter gradvis de andre fingrene på begge hender samtidig ut i angitt ambitus.

Denne boksen sammen med linja på neste bilde angir at man gjentar materialet i boksen med ønsket frekvens/tetthet til linja slutter.

Internt bevegelig cluster. Begge hendene ligger over tangentene i vanlig spilleposisjon, bruk alle fingrene vilkårlig til å treffe tilfeldige toner innenfor den angitte ambitusen. Rist løs!

Tone spilles ved at tangenten slås an uten at registertrekket er aktivert. Hvilken lyd som skal skapes forklares enten ved tekst i partituret eller i forordet.

Rytmen og artikulasjonen spilles presist, utøveren velger selv hvilke toner som spilles ca. innenfor det skisserte området.

Spesifikke forklaringer:

Takt 14, orgel 3: Bruk et stort ark, eller en avis som lager masse lyd, vend blad i denne slik rytmen skisserer.

Takt 15, orgel 4: Slå med flat hånd på en av platene i selve skroget på orgelet.

Dette bør være en plate som ressonnerer godt.

Hvis du ikke har en slik mulighet kan du bruke en boks eller noe annet som ressonerer godt.

Takt 17, orgel 1 og 2: Forbered på forhånd en posisjon der registertrekkene gir en spennende lyd.

Forsøk å finn en lyd som inneholder både luft, en "skjev" tone, og noe skingrende.

Merk av den nøyaktige posisjonen med en blyant slik at den kan brukes underveis i satsen.

Takt 33, orgel 3 og 4: Ta ut en orgelpipe fra orgelet, og blås i denne slik anvist.

(tonehøyden i partituret er omtrentlig, men det bør være en høy tone,

og tonene mellom orgel 3 og 4 bør dissonere). Dersom man har ekstra piper tilgjengelig,

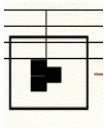
(brukte piper man ikke trenger å være redde for),

kan disse legges i orgelet og tas ut når de skal brukes.

Tekniske instruksjoner for Organum III. Copula:

Dette symbolet angir en kontinuerlig endring av registertrekk, fra en stemme til en annen frem til symbolet oppheves av et kryss. Dersom utøverne er uerfarne holder det å alternere mellom to register.

Denne clusteren spilles ved å spille tonene som er i rekkevidden av det clusteren angir slumppvis sammen og alene.

Tonene skal bevege seg hele tiden. Streken med en pil angir hvor lenge man skal holde på.

Tonene repeteres til linjen slutter, eller angir nye figurer.

Toner som omfattes av en bue spilles slik rytmen angir, men figurene som tilhører forskjellige buer kan gjentas når som helst og i ønsket intensitet og rekkefølge innenfor den angitte linjen. Figurene er skilt med åttendedelspauser kun for klarhet.

Der hvor flere stemmer er representert i samme boks må ikke disse være synkrone. Forsøk å unngå en "mekanisk" repetisjon av figurene i de forskjellige buene etter hverandre.

Denne fermaten er kort.

Organum I. Duplum

Magnus Asplund

Lento 46-52 =

8'

A

Orgel 1,2

Orgel 3,4

Orgel 5,6

man.

3

B

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

2'

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

This system contains measures 11, 12, and 13 of the organ music. Organ 1,2 (top) features a melodic line in the right hand with a half note and a dotted half note, and a bass line with a half note and a dotted half note. Organ 3,4 (middle) has a half note in the right hand and a half note in the bass. Organ 5,6 (bottom) has a half note in the right hand and a half note in the bass. A watermark 'NB noter' is visible across the middle of the system.

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

This system contains measures 14, 15, and 16 of the organ music. Organ 1,2 (top) features a half note in the right hand and a half note in the bass. Organ 3,4 (middle) has a half note in the right hand and a half note in the bass. Organ 5,6 (bottom) has a half note in the right hand and a half note in the bass. A watermark 'NB noter' is visible across the middle of the system.

C

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

This section of the musical score covers measures 17 to 21. It is divided into three systems for different organ parts. The first system, labeled 'Org. 1,2', shows a treble and bass staff with a long, sustained chord in the treble and a moving bass line. The second system, 'Org. 3,4', features a treble staff with a sustained chord and a bass staff with a moving line. The third system, 'Org. 5,6', has a treble staff with a sustained chord and a bass staff with a complex, rapid-moving line. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

D

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

This section of the musical score covers measures 22 to 26. It continues the three-system layout for organ parts. The first system, 'Org. 1,2', shows a treble and bass staff with a sustained chord in the treble and a moving bass line. The second system, 'Org. 3,4', features a treble staff with a sustained chord and a bass staff with a moving line. The third system, 'Org. 5,6', has a treble staff with a sustained chord and a bass staff with a complex, rapid-moving line. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

E *stringendo*

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

27

8'

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

32

Organum II. Antifonale

Gjenta figurene i T. 1-6 med stadig kortere tid mellom gjentakelsene.

Adagio

Orgel 1,2

Orgel 3,4

Orgel 5,6

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

A Moderato

4'. 2', 1/2-trekk

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

mf

mf

f

8' (+ 4' ved behov for mer lyd)

Vend side i noten

Bank!

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

fff

Ingen register!

B

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

Measures 24-31. Org. 1,2: Treble staff has five-measure runs (5) in measures 24-26. Bass staff has eighth notes in measures 24-26. Org. 3,4: Treble staff has 'x' marks in measures 24-26. Bass staff has eighth notes and 'x' marks in measures 24-26. Org. 5,6: Treble staff has a triplet of eighth notes in measure 27. Bass staff has a dashed line in measures 24-31.

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

Measures 28-31. Org. 1,2: Treble staff has seven-measure runs (7) in measures 28-31. Bass staff has eighth notes in measures 28-31. Org. 3,4: Treble staff has a dashed line in measures 28-31. Bass staff has a dashed line in measures 28-31. Org. 5,6: Treble staff has a dashed line in measures 28-31. Bass staff has eighth notes in measures 28-31.

C

Org. 1,2

30

7 7 7 7 7 7

Glissando

5

Org. 3,4

30

Org. 5,6

30

D Adagio

Org. 1,2

Org. 3,4

33

Blås!

mp

Blås!

mp

33

Org. 5,6

33

Organum III. Copula

Adagio ♩ = 60

Orgel 1,2

Orgel 3,4

Orgel 5,6

Sprede register f.eks.
16', kvint

8', 4', 2'

0

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

Alternere mellom reg.
8', 4', 2', kvint, ters

1

A

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

16', ev. 8'

Ped.

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

9

0

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

12

5

1

0

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

B

17

5

3

1

0

Organum III. Copula

Tonene festes med blyant eller vekt.
Alle reiser seg opp etter tur fra 1-6 og forlater scenen.
Orglene kan ev. slås av fra backstage.

41

Org. 1,2

Org. 3,4

Org. 5,6

NB noter
This music is copyright protected